

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és csütörtökön utáni napokon

Közzététel árak:

bélyeg:	1 évre	12—	6—	12—	6—
	6 hó	6—	3—	3—	1—
	3 hó	3—	1—	1—	0—
	1 hó	1—	0—	0—	0—

Hirdetések díja:

2 hasábos posztóor egyasori hirdetésnél 6 kr., mindan következőkét 4 az.
Bélyegdíj külön 80 kr.
Nyitóléc sora 15 krajczár.

Szerkesztőség:

Arad-országi egyesült vasutak paktájában.
Bérmontellon leveleket csak lemeztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Arad-országi egyesült vasutak paktájában van, hova a hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok leírására küldendő.

A pénzügyi expozé.

Arad, okt. 16.

Rendkívül kedvező benyomást tett a képviselőháza Wekerle pénzügyminiszter expozéja, és pedig pártkülönbség nélkül. Ezt a kedvező hatást nem képes az ellenzéki sajtó sem eltitkolni, bár elég zavarban van a kifejezésekre, melyekkel azt a közönség tudomására juttassa. Legügyesebb a megkelt ellenzék főközlönye a „Pesti Napló”, midőn a pénzügyileg oly kedvező eredményt egészen az ellenzéki politikának tulajdonítja. Azt mondja, hogy ha valaki fáradságot vesz magának és a kritikából, melyeket az ellenzék éveken át gyakorolt a kormány pénzügyi politikája felett, kikeresi azon követeléseket, melyeket az ellenzék akként hangoztatott, mint a pénzügyi politika javulásának feltételeit: az, mind-ezen követeléseket meg fogja találni Wekerle pénzügyminiszter expozéjában, akként feltüntetve, mint kívánásokat.

Legyen ugy! Fogadjuk el, hogy Wekerle mindazt megvalósította, a mit az ellenzék a pénzügyi téren üdvösként tartott. Nekünk az ellenzék ez elismerése is elég.

De nagyon szívesen fogadjuk az ellenzék említett közlönyében azt a néhány szót is, hogy „a jó benyomást elrontani sem országos, sem pártzempontból nem állhat érdeklünkben.”

Ez lenne a helyes fel fogás az ellenzék részéről. Nem zavarni azt a legjobb uton haladó és már eddig is fényes eredmények által igazolt pénzügyi politikát, melyet a jelenlegi kormány követ. Ha úgy találják, hogy a kormány akceptálta az ellenzék pénzügyi elveit, akkor ám csakugyan nincs okuk a pénzügyi politika további kifejtése elé akadályokat gördíteni. Engedjék, hogy a kormány változása fennakadás nélkül a kitűzött pénzügyi program hátralevő részét.

A pénzügyminiszter maga erősen és ismételve hangsúlyozta, hogy a most mutatkozó kedvező eredmények el ne ragadjanak bennünket, hanem a takarékosságot és óvatosságot tartsuk folyton szem előtt. Rámutatott arra, hogy most közgazdasági és kulturális fejlődésünk feltételeire is adózhatunk, de ha nem meghatározott terv szerint készítjük elő a további teendőket, ha akár politikai, akár közgazdasági téren biztos számítás helyett kísérletekre adjuk magunkat, akkor a rendelkezésre álló források ismét nem lesznek elegendők a további kibontakozásra, hanem vesztett önbizalommal és a pénzpiac vesztett bizalmával sokkal nehezebb viszonyok között, anyagi forrásaink majdnem teljes kimerülése után leszünk kénytelenek újabb sisyphusi munkához fogni.

Bizunk benne, hogy az ellenzék szívére veszi, a mit a pénzügyminiszter oly igazán fejtett ki. Kísérletekre nincs sem ereje, sem ideje a nemzetnek. Nekünk biztos nyomon kell haladnunk. Ez a biztos nyomon mutatkozik azon politika eredményeiben, mely költségvetésünkben az évi hiányt fél millió alóira apasztotta.

Több mint két évtizeden át küzdöttünk azért az eredményért, hogy költségvetésünkben az egyensúlyt helyreállítsuk. Ezt most értük el, s a mi ez örvendétes eredményt még nagyobb értékűvé teszi, az a tény, hogy a jövő évi előirányzatban azért még hét millió fölölelt államadósságok törlesztésére is. Nem rovnak tehát mindent az utánunk jövő nemzedékek terhére.

Már az eddigi tudósításokból is kitetszik, hogy a pénzpiac kedvezőleg fogadta a magyar pénzügyminiszter expozéját. Ez a nagy eredmény még inkább meg fogja szilárdítani a magyar állam fejlődésébe vetett bizalmat.

A kritika — ellenzéki szemüvegen át — talán fog tenni aprólkos kifogásokat a pénzügyi program pontjaira, de nagyban és egészen kénytelen beismerni, hogy a program biztos számításokon és biztos alapokon nyugszik.

Mondanunk sem kell, hogy Wekerle expozéja rendkívül megkönyviti egy kormányt, mint a kormány támogató többség helyzetét. Elisik igen nagy

része azoknak az argumentumoknak, ott, melyekkel az ellenzék élni szok, s a parlamenti viták előreláthatólag lényegesen meg fognak rövidülni.

Az ország lakossága pedig azt a nagy megnyugvást meritheti az expozéból, hogy a kormány újabb áldozatokat nem kíván s a még tervezett adó-reformok tisztán és egyedül az adózási kötelezettség elvénél kiterjesztésére fognak szorítkozni, vagyis arra lesznek irányozva, hogy az adózás alól senki ki ne buvághassék, s az adó-alapok el ne titkolathassanak. Ez igazságos elv érvényesítését mindenki csak helyeselheti.

Harmadik hónap lovasdandár-parancsnokság szervezését vette terbe a honvédelmi miniszter. A jelenleg fennálló két lovasdandár-parancsnokság ugyanis, melyek mindenikének öt-öt századok van alája rendelve, a legnagyobb erőmegfeszítés mellett is alig volt eddig képes minden tekintetben megfelelni hivatásuk feladatának s természetesen még kevésbé lehet erre képes jövőre, a huszár századoknak negyvenről hatvanra történő szaporítása után, mi által a honvédszázadok századainak száma negyről hatra emelkedett. Beállott tehát, a miniszter nézete szerint, annak szükségére, hogy a mostani két honvéd lovasdandár-parancsnokság egygyel megszaporíttassék. Így is még mindig két dandárparancsnokság alá három-három, az egyik alá pedig négy huszár-erred lesz rendelve.

Horvátországgal kötendő pénzügyi egyezmény. A Horvát Szlavon-Dalmat szegyei kötendő pénzügyi egyezmény léte itere kiküldött magyar országos bizottság kedden délután tartott ülésében minden változtatás nélkül tudomásul vette az első jelentés a közönlött tejezte ki F a k Miksa bizottsági előadónak annak megszervezéséről.

A képviselőház pénzügyi bizottsága kedden W a h r m a n n a Mór enkötele alatt megtartotta első ülését, melyen a kormány tagjai is teljes számmal jelentek meg. Általános helyesléssel talákozott az elnök azon óhajta, hogy a bizottság minél előbb letárgyalja az 1890-iki állami költségvetési előirányzatot. Hatarozatba ment, hogy az ugynevezett k'sséb tárczák tárgyalását már szombaton megkezdik. Megválasztattak előadók: a költségvetés általános részére a pénzügyi tárczára H e g e d u s Sándor s a földmívelési tárczára D á n i e l Ernő, a honvédelmi tárczára ifj. gróf A n d r á s s y Gyula, a belügyre G a j á r y Ödön, a kereskedelemre D a r á n y Ignac, a közoktatásra O r a z a g h Sándor, az igazságyügyre B u s b a c h Péter.

A telekkönyvi betétek szerkesztéséről szóló törvényt módosító javaslatot nyújtott be S z i l á g y i igazságügyminiszter a képviselőháznak. Mint a törvényjavaslat tudomására mondja, a tapasztalt adatok azt mutatják, hogy az 1888-ik évi XXIX. törvényeknek talázkedéseiben egészen véve alkamasak ugyan arra, hogy a telekkönyvi betétek szerkesztésének megfontosságú művelete ezáltal erősen végrehajttassék; és ezzel kapcsolatban a fölülte zavart és bonyodalmas birtokviszonyok is tisztázottassanak; mindazonáltal, a mit ily gyakorlati tárgyú törvényről rendszerint történni szokott: a betétszerkesztési munkálatok loganatosítása közben tett észleletek kiiktették, hogy e törvénynek némely intézkedései változtatást és pótlást igényelnek, főleg abban az irányban, hogy a jogbiztonság követelményei által megvont korlátokon belül az eljárás egyszerűsítettessék és az által egyfelől a betétszerkesztési műveletnek nagy költségel a lehetőségig kevesbítettessék, másfelől pedig az új telekkönyvi betétek egyszerűbbeké, könnyebben áttekinthetőkké téttessenek. A szerzett tapasztalati adatok alapján elérkezett az idő hogy a most jelzett orél megvalósíthatása vegett az 1888-ik évi XXIX. tcz. némely intézkedéseinek megváltoztatását és pótlását tárgyalva jelen törvényjavaslat alkotmányos tárgyalása a terjesztésük már csak azért s, mivel kivánatos, hogy a törvény illető rendelkezéseinek a szükségeseknek mutatkozó módosítások és pótlások megtörténjenek, még mielőtt a betétszerkesztési munkálatok nagyobb kiterjedésben loganathá vétetnek.

A bécsi „N. Fr. Presse” jövő évi költségvetésünkről a következőleg nyilatkozik: Magyar budget alig egy fél millió deficitivel! Valóban oly feltűnő esemény, a minőt pár évvel ezelőt mindenki le: etellenek tartott. Tiszta ma bizonyára benső önelégteliséggel hallgatta, midőn Wekerle, ki utódja a pénzügyminiszterségben, az országgyűlés előtt expozéjában tudtul adhatta, hogy az 1890-ki budget hiánya csak 404,399 frt. Majdnem azt mondanók, bizony

nyos pénzügyi kaczkódás rejlik e parányi deficitben, mert a kormánynak nem eshetett volna nehezére e pár százezer forintot is kiküszöbölni. A pénzügyminiszter azonban nyilvánvalóan a legnagyobb súlyt arra helyezte, hogy a becsületesség benyomását keitse fel s azért szerepel az a kis deficit a költségvetésben. Magyarország, daczára a hadügyi felszerelés óriási áldozatainak, lényeges haladást tett pénzügyi helyzetét illetőleg és a majdnem deficit nélküli való budget az országunk bizonyára jobban fog imponálni, mint gróf Apponyi édeskes beszéde, vagy Polonyi handabandaja. A budgetre még itt-ott egyes árnyak vetődnek ugyan de egészében szembetűnik a felelősség komoly érzete és a soliditás magasabb értéke.

Az 1888-iki zárszámadások. Tiszta Kálmán miniszterelnök a képviselőház keddi ülésén betértesztette a magyar korona országainak 1888-ik évről szóló zárszámadását az állami számvévszék részletes jelentésével együtt.

A tényleges pénztári eredmény a kölcsönökből szerzett összegek levonása után a következő: Összes bevétel 337,939,845 frt. Összes kiadás 362 millió 43,337 frt. Hiány 24,108,492 frt.

A rendes kezelésben ugyanis a bevétel 335 millió 27,311 frt 57 kr., melyből levonva a kölcsönökből eredő bevételeket, azaz 9,164,828 frt 92 krt, marad bevétel 325,862,482 frt 65 kr.; a kiadás 321,775,830 frt 29 kr lévén a fölösleg 4,086,652 frt 36 krt teaz ki.

Az átmeneti kezelésben a bevétel 52,932,613 frt 14 kr., melyből levonva a kölcsönökből éredt 40,855,280 frt 46 krt, marad tiszta bevételek 12 millió 77,362 frt 68 kr. Ennek ellenében az átmeneti kezelés kiadása 4,953,740 frt 92 krt, beruházásokra fordított 16,209,771 frt 99 fél kr és rendkívüli k'zsgügyi kiadásokra 19,103,993 frt 56 félkr. Összesen 40,267,506 frt 48 kr. a hiány tehát az átmeneti kezelésben 28,190,143 frt 80 kr, a tiszta pénztári hiány pedig 24,103,491 frt 44 kr, a mit összehasonlítva az előirányzatnál hasonló módon megállapított 36,032,522 frt 23 kr hiánnyal, a tényleges pénztári eredmény az előirányzathoz képest 11,929,030 frt 79 krral k e d v e z ő b b.

A pénzügyi expozéból.

W e k e r l e Sándor pénzügyminiszter a képviselőház tegnapi ülésében tartotta meg majdnem két órát igénybe vett nagyhatású expozéját, melynek végzetével betértesztette a jövő évi állam-költségvetést. A pénzügyminiszter sorba elemelte és ismertette meg a hazzal a budget legfontosabb részeit; először a kiadásokról, azután a bevételi rész nevezetesebb teteiteltélt. A s lelkes, szajos éljenzéseket provokált minden oldalról, midőn kiemelt, hogy a rendes kezelésben 17.8 millió fölösleg mutatkozik s a deficit csupán 404,000 frt. Majd azt fejté ki ugyancsak élénk tetszés nyilatkozatokkal kísérve, hogy az a pénzügyi program, melyet korábban T i s z a miniszterelnök, mint pénzügyminiszter előterjesztett volt, megvalósult, jóllehet a feltételek, melyekhez az köve volt, nem mind teljesítették, mert tetemes rendkívüli költségű kiadásokra volt szükség. A pénzügyi helyzetet a pénzügyi rendezettség konsolidáltsáaként jellemző s elegans előadás szép beszéde további folyamán a ház figyelmét a további teendőkre hívta fel, melyek közt szajos tetszést keltőleg hangsúlyozta, hogy a pénzügyi rendezettség nagyobb szabású a k s i ó kell hogy kövease a közgazdaság minden terén; a megoldandó kérdések közé sorozta a takarékosságot és óvatosságot, nehogy az eddigi szép eredmények illusztrusakká legyenek és érinté azt is, hogy az adminisztráció és igazságügyi reformok kuresztli vitélénél tekintettel kell lenni az állam anyagi erejére is. A fényes expozé bevégetével a ház újra lelkesen és zajosan megéljenze a pénzügyminisztert, kinek sokan-siettek szerencsét kívánni a nagy sikerhez.

Az expozéból, melyet nagy terjedelme miatt sajnálatunkra egészen nem közöhoztunk, közöljünk a következők részét: A számszerű fejtegetések után a miniszter így folytatta beszédét: Engedje meg nekem a tisztelt képviselőház (Halljuk, halljuk!) hogy — a mint ez tölem talán meg is várható — röviden visszapiantsak a 3 év előtti állapotokra és foglalkozzam azszal a kérdéssel, hogy mennyiben változott meg az a pénzügyi program, a melyet a kormány s illelőleg a miniszterelnök nr az 1888. évi állami költségvetés előterjesztése alkalmával kifejtett. (Halljuk! Halljuk! Zaj!) Vajjon mennyiben bizonyultak helyesnek e megjelölt irá-

nyok, mennyiben vezettek célhoz a megjelölt kibontakozási módzatok. (Halljuk.)

Akkor t. képviselőház, államháztartásunkban az egyensúly helyreállítása bizonyos feltételekhez kötött. Én nem akarok most azszal a kérdéssel foglalkozni, vajjon azok a feltételek teljesedtek-e vagy sem? Szintem legalább is mind nem teljesedtek, mert hiszen hogy többre is utalták, a most előterjesztett zárszámadások igazolják, hogy 1888-ban 19 millió frtot meghaladó összeget voltunk kénytelenek rendkívüli közbe kiadásokra fordítani és így már az által is, hogy a kiadásoknak akkori korlátait belől nem maradhattunk, legalább is ha méltányosan itéljük meg a dolgokat az kellene mondanunk, hogy az akkor felállított feltételek mind nem teljesültek. De ismétlem, nem foglalkozom azszal a kérdéssel s így állítom oda a dolgot, mint hogy ha azok a feltételek mind teljesültek volna, de még akkor is legjobb meggyőződéssem szerint el merem mondani, hogy az akkor felállított program minden ízében helyesnek és valónak bizonyul. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Helyesnek és valnak bizonyult annyira, a mennyire nem is a méltányosság, hanem csak a jóhiszemű és józan számítás szempontjából bírálva, egy politikai programnak ily rövid idő alatti megvalósítását követelni lehet. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Azok a bevételek, t. képviselőház, a melyeket annak idején a bor-és husadó, a cukor és söradó teteleinek emeléséből és bélyeg és illeték szabályok módosításából helyezettünk kiállításba, számszerűen is mind b-folytak. Az a bevételi szaporulat, a melyet a dohányjövődékből helyezettünk kiállításba, az idő szerint nem folyt ugyan be, de annak befolyása a dohányjövődék jövedelmességének emelkedése által fokozatosan biztosítottunk tekinthető. Végre az akkori pénzügyi programnak legkiadósabb tetele, a szeszadó szintén meghozta azt a jövedelmebbet, a melyet a pénzügyi program felállításakor helyezettünk kiállításba.

Megjegyezni bátorítok e tekintetben, hogy a szeszadóról eddig nincsen költségvetésünkbe beállítva — szerintem nem is állítható be — azon jövedelméből, a mely a törvényjavaslat tárgyalásakor annak indoklásában mint maximális és később elérhető jövedelem helyezettett kiállításba. De ha a szeszadóról befolyó összegeket is számba vesszük, akkor az eredmény igazolja, hogy iganis a szeszadóból is elérte azt a jövedelmi többletet, a melyet pénzügyi programunk felállításakor kiállításba helyezettünk. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Ezen pénzügyi program valóulását, helyes voltának tulajdonítható t. ház, hogy még rövid két évvel ezelőt, az új jövedelmi forrásokból eredő új bevételeket számba nem véve, 18 millió 600,000 frtnyi hiánnyal állottunk szemben és emellett 12 milliót meghaladó összeget szereztünk be az államadósságok törlesztésére új czimletek kibocsátása után, immár rövid két év lefolyása után csak 404 ezer frt az előirányzati hiány, és ki van k'zsgöbölve költségvetésünkben az a bevételi forrás, a melynek kiküszöbölését nem a mostani, hanem egy tavolabbi időre helyezettünk. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Kiállításba. Ki van k'zsgöbölve ez a tétel, megengedem, nagy áron, egyáltalán sok tekintetben a kívánalmaknak nem egészen megfelelő konverzionális művelet keresztvételét folytán, de el van érve ezzel még pedig rövid idő alatt és nem úgy, hogy minden terhet a későbbi nemzedék vállaira hárítottunk, mert a költségvetésre íratott, melynek tetelei igazolják, hogy most is 7 millió frtot meghaladó összeget fordítunk államadósságaink törlesztésére. (Élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon.)

Fölemlítendőnek tartottam ezt t. ház, először is azon tétel igazolására, hogy a miniszterelnök által akkor felállított pénzügyi program helyesnek és reálisnak bizonyult. Másodszor fölemlítendőnek tartottam ezt az előadást Magyarország pénzügyi konszolidációjának és rendezettségének konstatació érdekében. (Zajos helyeslés és éljenzés a jobboldalon.)

És harmadszor fölemlítendőnek tartom ezen eredményeket, t. ház, azért, mert ezekből kell levonni a következtetést, e téren jövőben követendőnek néve, (Helyeslés a jobboldalon), és ez a következtetés t. ház, épen azért, mert a feltárt jövedelem-források nem meddőknak, hanem eléggé kiadónak hasznosíthatóknak, jövedelmességük bizonyultak, nemzetem szerint nem lehet más, mint az a tétel, melyet már az 1889-iki költségvetés tárgyalása alkalmával néhány hónappal ezelőt a házból volt szerencsém fölemlíteni, t. i. hogy nem a közterheknek bármily leleplezett vagy leleplezestlen formában való szaporítása, hanem a meglévő jövedelmi forrásoknak okserű, rendszeres és intenzív hasznosítása adhatja meg államháztartásunknak azt a bevételi többletet, a melyre szükségünk van. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Eppen azért, t. ház, elérkezettnek tartom most az időt, hogy az intenzívebb fejlesztés és hasznosítás érdekében, a mennyire lehet adminisztratív uton, a mennyiben a gyakorlatból szerzett tapasztalatok szerint szükségeseknek isonyult, törvényhozási intézkedések által is tegyük meg a szükséges lépéseket a tekintetben, hogy midőve az eredmény teljes elérése végett minden adó-

emelés, de viszont az államot joggal megillető, részint eltitkolt, részint adó alá nem került, talán az eljárás sajátságossága miatt adó alól elvont adófrtyak és adóösszegek, mind a fennálló adótervények szerinti adóvagy terheltessenek meg. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Nem tartottam ezt annak idején elég fontos kérdésnek arra nézve, hogy mint egy pénzügyi program kiado része szoropeljen, a teendők hely-s egymásutánját zavartuk volna meg, ha ezen többé-kevésbé az adminisztratív végrehajtás körébe tartozó teendőkkel foglalkoztunk volna, a helyett, hogy nagy és ezent többé-kevésbé az adminisztratív végrehajtás formá szerint kénytelen legyenek fizetésképtelen egyének ellen keresztvívni és őket birtokaitból d'poszedálni, azon biztosíték nyújtása mellett, hogy nemcsak beszédhető követelések elengedtetni nem fognak hanem amennyiben csak az illető hátralevőket fizetési képességének veszélyeztetése és megdöntése nélkül lehetősége, fejlessen érvényesíttetni fognak, — felhatalmazást kérnek arra, hogy ezen tartozásoknak a fizetésképtelenséggel arányban nem álló felhalmozódott részét leírassanak, a máskül pedig évekre feloszva követelhessem. (Általános helyeslés)

Intézkedést kérek továbbá arra, hogy törvényhozással tisztosabb és közelebből állapíttassék meg az adóköteles személyek és adótergyak, valamint az adóköteles jövedelmek összeírása, nyilvánlartása és az adóközbizati adatoknak pontosabb és részletesebb előkészítése. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Remélem, ha nem is jelentékből és milliókra menő bevételeket lehet várni ezen intézkedésekből, de az az eredményt, melyet ezen pénzügyi program felállításánál figyelembe veszünk, mindenestre megless, hogy paralizálni fogják azon elmaradó jövedelmeket, melyek az általam felhozott okoknál fogva különbe az egyes adóknál mellőltetésenél előállanak. (Helyeslés a jobboldalon.)

Még egy más következtetés is lesz ezeknek az intézkedéseknek, t. ház, s ez az, hogy az egyes adóknak intenzívebb kezelésére való átérés lényegesen meg fogja könnyebbiteni ezen adók reformálását. (Ugy van! a jobboldalon.)

Tudom, hogy a legszebb és leghatékonyabb adóreform az lenne hogy ha a közszolgáltatás mai mértéke leszállíthatóknak. De azt hiszem, t. ház, hogy akkor, midőn az általunk elért eredmények még, egészen nem is teljesek, akkor midőn egy közgazdasági mint kulturális tekintetben még mindig újabb kielégítendő szükségletekkel állunk szemben, akkor a közszolgáltatások leszállítását józanul és jóhiszeműleg senki sem irhatja politikai programjára. (Ugy van! Ugy van! Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Tisztában kell lennünk az iránt — hogy ha az előhaladás feltételeit feladni nem akarjuk — évek jósem során át teljes áldozatkészséggel leszünk kénytelenek meg a közterhek mai mérték és mennyiségét viselni. (Ugy van! a jobboldalon.)

Ázért az adó-reform nem is annyit tesz, mint ha korveve az adószolgáltatások könnyítését vagy leszállítását eredményezhetné, hanem teszi inkább azt, hogy arányosabban, igazságosabban, egyenlőkényben igyekezzünk felosztani az egyes adókat és ez által közvetve könnyíteni a közszolgáltatásokat; teszi továbbá azt, hogy nagy adótelék alkalmazása helyett kisebb adótelékek alkalmazása, de a valódi jövedelem kipuhatolása mellett igyekezzünk ugyanazon eredményt elérni. Ez végül teszi azt, hogy lehetőleg az adóközbizati ismervei által hozzáférhető egyeni adópostokra igyekezzünk az egyes adók kivételét és megosztását fektetni. (Élénk helyeslés és tetszés a jobboldalon.)

De, t. ház! Eppen azért, mert azt hiszem, nem lehet arra számítani, hogy közvetlenül lehetne fennálló közterheinken könnyíteni, ha sz elötünk álló nagy feladatokat megakarjuk oldani, az államháztartás rendezésének talán fontosabb azon másik feladatát akarjuk megvalósítani, hogy ne időről órára hozzunk helyes egyensúlyt kiadásaink és bevételeink közé, hanem ha maradandóan akarjuk biztosítani az államháztartásunk igényeit, — akkor legalább közvetve kell mindent elkövetnünk az adóterhek könnyebb elviselhetőssége és azok fokozására. (Ugy van! a jobboldalon.) Mindent el kell követnünk t. ház, kettőtől erőlylyal, tevékenységet, munkálkodást kell kifejtendünk közgazdasági viszonyaink emelésére. (Ugy van! ugy van! élénk helyeslés a jobboldalon.)

Többször említettett e házban egy kormányt, mint a ház t. tagjai részéről, többször a sajátban, midőn azt egy általános közvéleménynyő'érlelődtött már, hogy Magyarország pénzügyi és gazdasági viszonyait nem csak rendezni, hanem általaóndan rendezni tartani egyoldalu pénzügyi intézkedésekkel nem lehet. Ezen épen azért merem mondani, — itt nemcsak sajtó, hanem azt

BUDAPESTI TŐZSDE.

Október 14-én.

	Pénz	Arany		Pénz	Arany		Pénz	Arany
M. kir. arany. adóment. 48	99 50	99 80	Magy. orsz. bank részvén. társaság			Pest közti vaspálya	430	432
M. papíráradék adóment. 58			Oszt. magyar bank	308 90	304 10	Pesti közti vasp. élvezet-jegyek	110	215
M. vasuti köl. 120 frt o. é. (300 fc.) 58	94 55	94 85	I. magyar iparbank	153	155 60	Budapesti III. ker. takarék	168	110
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban			Pesti magy. keresk. bank	712	715	Országos központi	452	457
M. 1869. kel. v. é. kötv. (els.) adóment. 58			Bécsi bizt. társulat	188	17	Pesti hazai elad.	7325	7525
M. 1873. kel. ar. v. szb. (els.) adóment. 58	99 75	100 25	Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	215		Egyesült Brdapest fővárosi takp.	452	455
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 58	112 25	113	Bécsi magy. általános bizt. társ.	3140	3150	Magyar ált. takarékp. részvény.	88	89
M. kir. nyereség-kölesön 100 frt	137 50	138 50	Fonócsere pesti bizt. társ.	66 50	67	Alagut	145	147
M. k. földm. kötvények 58	137	138	Magyar-franczia bizt. társ.		180	Általános waggon kölcs. társaság	69	72
Tiszai s szegedi kölesön 48	130	131	Pannonia vissz. társ.	945	955	„Franklin”-társulat	198	200
M. k. földm. kötvények 58	104 75	105 25	Concordia malom	528	531	Ganz és társa vasón, és gépgyár	826	830
M. k. földm. kötvények 1867. zárad. 58	104 75	105 25	Első budapesti malom	1045	1050	Geschwindt-féle szeszgyár	330	332
M. k. földm. kötvények 1867. zárad. 58	104 75	105 25	Erzébet malom	242	244	Gyapjuna, és biz. I. magyar	246	250
M. k. földm. kötvények 1867. zárad. 58	104 75	105 25	Hengermalom	595	600	Keresk. épülete	675	
M. k. földm. kötvények horvát-országi 58	104 75	105 25	Luzsa malom	252	255	Könyvnyomda „Athenaeum”	444	448
M. k. földm. kötvények erdélyi 58	104 75	105 62	Molnárak és stúók mal.	353	354	Pesti	1070	1100
M. k. földm. kötvények erdélyi jel. urb. vk. (100 fra 58)	98 50	99	Pannonia malom	765	760	Középb. és téglagy. (Drasche)	221	222
Szabolcsmárványi kötv. (100 frt) 58	100	101	Viktoria malom	130	132	Nemzetközi waggon-kölcsön-részvén. társaság	59	60
Pest vár. kölesöne 1870. évből 68	101 50	102	„Adria” m. tengeri hajó			Pesti építő-társaság	109	101
Pest vár. kölesöne 1871. évből 68	107	109	Álföld-fiumei vasut 58	175 50	176 50	Rimamurány-salgótarj. vasutvrt.	171	172
Bu. est főv. 1880. kölesöne 68	100	100 25	Báttaszék-domb-zakány vasut			Salgótarjani közép.	152	154
Budapesti bankégyes. részvén.	200	200 50	Érdi vasut 58	154 50	155 50	Schlick-féle vas. és gépgyár	810	820
Magy. ált. hitelbank	181	281 50	Erdélyi vasut 58	194 50	195 50	Schlick-féle vas. és gépgy. II. kib	270	274
Magy. jelz. hitel. II. kib. in. elismv.	99 25	99 50	Győr-sopron-ebenfurti v. ut. 58			Serfőde első magyar	110	120
Magy. lesz. s pénzváltóbank			Kassa-oderbergi vasut	142	143	Sertéshizláló	104	106
			Magyar geizial vasut	180 50	161 60	Sés nti kőbánya	149	150
			M. ny. v. (sz.-győr-grác vasut)	157 60	158	Szódium- és csotilizgyár	25	25 50
			Oszt. államvasut 58	232 50	233	Szálloda-részvén. társaság	20	105 50
			Pécs-larcsi vasut 58	188	189	Tégla- és mészgyártó utlaci		
			Tiszai vidéki vasut 58	246	248	Törk dohányrészvény		
			Oszt. dunagőzhajózási			Gőztégelygyár kőbányai		
						Mjeiz.-bank ny. kölesönkötv. 4. sz		

Záloglevelek.		Pénz	Arany
M. földhitelint. papírréték	5%	100 75	102 50
" " " " " "	4%	100 75	101 50
" " " " " "	4%	97 10	97 60
" " " " " "	4%	120	121
" " " " " "	5%	103	104
" " " " " "	5%	103	104
Kisbirt. orsz. földh.-int.	5%	101 25	102 50
Oszt.-magyar bank o. é.	5%	101 90	102 25
" " " " " "	4%	99 60	100 25
" " " " " "	4%	99 60	100 50
Pesti keresk. bank	5%	103	103 50
" " " " " "	5%	101	101
Albina tak. és hitelint.	5%	101 25	101
" " " " " "	5%	101	102

Elsőbbségek.		Pénz	Arany
Budapesti láncahid	5%	103	105
Loyd- és tőzsdé-árpult	6%	99 50	101 50
M. sz. k. orsz. vörös-kereszt soraj.		11	11 50
Oszt. vörös-kereszt-egylet		19 50	20

Pénznekem.		Pénz	Arany
Cs.-kir. arany (vert)		5 63	5 68
Cs.-kir. arany (kőr)		5 54	5 05
Oszt. magyar 8 frtos arany		9 25	9 47
20 frankos arany		9 48	9
Oszt. és magyar ezüst			59
Német birod. bankj. vagy ezekkel egyenért. bankj. (100 márkáért)		58 25	58 50
Ném. bankp. 100 ném. bir. márkáért		58 30	59 56
Amsterdam 100 hollandi tr.		98 50	98 75
Paris 100 frankért		47 25	47 45
Svájci pénzügyi 100 frankért		47 15	47 45
London 10 font sterlingért		119 40	119 99

Aradmegye alispánjától.
18428 sz. | 1889. 450 2-2

Pályázat.

Aradvármegyénél a gyámpénztári könyvvezetői állás tisztségére jöven, annak betöltésére pályázat nyitattik.

Az állás javadalmazása 800 frt fizetés és 150 frt lakpénz.

Az 1883. I. t.-cz. 18 §-ában előirt elméleti minősítést s eddigi szolgálataikat igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvények folyó évi október hó 26-ig Fábian László főispán ur Önéletességéhez nyújtandók be.

Arad, 1889. okt. 13.

Ormós Péter, s. k. alispán.

Aradvármegye alispánjától.
18489 sz. | 1889. 451-2-8

Arlejtségi hirdetmény.

Aradvármegye cselédsége részére 1890. évben szükségelt ruházati illeték — továbbá Aradvármegye részére — 1890. év folyamán alatt szükségelt író és világitási szerek, úgy nyomtatványok szállításának biztosítása iránt 1889-ik évi november hó 6-ik napján d. e. 9 órakor Aradvármegye alispáni irodájában zárt ajánlatok utáni árlejtségi tárgyalás fog tartani.

Mely ekkénti versenytárgyalásra vállalkozni szánók az azzal hivatnak meg, hogy 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlatukat 100 frt, 100 frt, 50 frt és illetve 100 frt bányapénzzel ellátva f. évi november hó 6-ik napjának d. e. 9 órájáig Aradvármegye alispánjához terjesszék be.

A zárt ajánlatban az ajánlott árak szám és betűvel kiírandók, valamint megemlítendő, hogy vállalkozó az árlejtségi feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti, a eadott ajánlat borítékán pedig megjelölendő, hogy az mely vállalatra szól.

Az árlejtségi feltételek és mitázatok a megyei számvétség irodájában tekinthetők meg

Arad, 1889. okt. 15.

Ormós Péter, s. k. alispán.

Felhívás.

A hadmentességi díjról szóló 1883 évi IX. t. cz. 5 §-a értelmében 1889 évre kivetett hadmentességi díj esedékes lévén, felhivatnak a hadmentességi díj kötelezett egyének, szülők illetve munkaadók, miszerint a díjkötelezettek, illetve munkaadók, az évre kivetett hadmentességi díj egész összegét 8 nap alatt annál inkább megfizessék, mert mulasztás esetén az az 1883 évi XLIV t. cz. értelmében végrehajtási költségekkel együtt fog az illetéktől behajtatni.

Aradon, 1889 október hó 4-én.

A városi tanács.

W A T T A

1 darab
pokrócz bordürrel
I forint 10 krajczár.

1 Méter
S Z Ö N Y O G
21 krajczár.

1
selyem atlasz paplan
9 forint 25 krajczár.

1
3 részű madratz
7 forint 75 krajczár.

ÜRMÉNYI TÓBIAS ARAD,
fűtér 25., a pénzügyi palotával szemben. Neuman-féle ház.

Erdélyi Pokróczok.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Szegeden.
Ad 22282. szám. 1

Pályázat.

A magyar királyi államvasutak Bród állomásán folyó évi november hó 30-án megtrésedő vendégül-ületének berletére ezenel nyilvános pályázat nyitattik.

Felhivatnak ennelfogva mindazok, kik az említett pályavendéglőt bérbe venni kívánják, hogy kellőleg felszerelt ajánlatot folyó évi október hó 31-ig a magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetőségéhez nyujtsák be.

A pályázati feltételek a nevezett üzletvezetőség III-ik (forgalmi) osztályánál megtrudhatók.

Szeged, 1889. szeptember 22-én.

Az üzletvezetőség.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak vonalair szilkeséges folyt a czéblből való 100 csoport 45126" szögű c rendszerű egyszerű teljes keresztelés szállítására nyilvános pályázat hirdettetik.

Az ivenként 50 kr. magyar bélyegjeggyel ellátott és lepecsételt ajánlatok a következőkkel: „Ajánlat” 6186-89. számhoz folyt aczéblből való keresztelés szállítására, 1889. évi október hó 15-iki déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságunk anyag- és leltár beszerzési (At V.) szakosztályánál (Budapest, Andrássy-ut 75. sz. I. em. 47. ajtó) átadandók, illetve postán odaküldendők.

Bánatpénz fejében az ajánlt. keresztelések értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1889. évi október hó 18-ának déli 12 órájáig a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

Az ezen szállításra vonatkozó közelebbi feltételek és módok az említett anyag- és leltár beszerzési szakosztályánál és a m. kir. államvasutak mindegyik üzletvezetőségénél megtrudhatók.

Budapest, 1889. szeptember 9.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

A nagym. m. kir. belügyminiszterium 61369 | 2-1884 szám alatt kelt intézményével jóváhagyott 12757 | 403-1884 sz. szabályrendelst alapján minden ház és telek tulajdonos felhivatik, hogy közzétel vagy aszallattal el nem látott utozakb n hazak és telkei előtt a gyalogjárót f. évi november 30-ig terjedő idő alatt 1 és fél méter szélességben és 15 cméter magasságban homok réteggel akként borítsa be, hogy a vízvezető árok vagy folyóka felé 5 cméternyi eséssel birjon. Ha a gyalogjáró 1 és fél méternél keskenyebb lenne, akkor az egészben fentebb írt módozat szrint homok-réteggel borítandó.

Kötelesek a ház és telek tulajdonosok a gyalogjárók mellett elvonuló vízvezető árok telkük és hazuk utozai szinvonalaának hosszában a mérnöki hivatal által előirt utasítás és mérések szrint megadni, azt tisztán tartani, nem különben kötelesek ezen vízvezető árokokon keresztül telkük kocsit lejáratanál hidat építtetni és jó karban tartani.

Kik ezen rendelet meg nem tartják, illetve meg szegik, kihágást követnek el és a városi szegényalap javára 2-25 frtig terjedhető pénzbüntetésrel, behajtatlanság esetén 12 órától 3 napig terjedhető aláírásal foglalk bntetetteti.

Ezen büntetésen felül az elmulasztott munkák az illető ház vagy telek tulajdonosok terhére hatóságilag foglalk eszközöltetni.

Arad, 1889. okt. 8

Urbányi, főkapitány.

1553-1889.

Hirdetmény.

Az 1890 évi egyenes-adó kivetési munkálatok foganatba veendő lévén, felhivatik Arad sz. k. város lakossága, miszerint az adóköteles egyének és tárgyak os-zeírására kiküldött hatóság közegek kérdéseire lelkiismeretesen és legjobb tudomása szrint feleljen, mert ki az oszeíró közegeket valótlan bemonadásokkal tévatra vezeti, vagy munkájokban bármimódon akadályozza, az 1883. évi XLIV. t.-cz. 10. §-a értelmében 1-50 frtig terjedhető bírsággal lesz sújtandó.

Eelhivatik továbbá a város közönsége, miszerint az adókövetés alapjául szolgáló vállomási ivatek, melyek ingyen, vétbizon, itvány mehet az adóügyi osztályban vehetők át, az alább kitűzött határidők alatt, a polgármester megbízásából Kiliényi János adóügyi alszámvevőnél, a saját érdekében beadni el ne mulasztja, és pedig:

A házbérjöveldelmi vállomásokat az állami vagy községi, vagy állami és községi adómentes lakrészek külön feltüntetése mellett f. é. november 15-ig.

A kereseti adó III. osztálya alá tartozó üzletek, kereskedések vállalatok, iparok vagy más előre nem tudható jöveldelmil haszonhajtó foglalkozások jöveldelmeire vonatkozó vállomásokat f. é. november 15-ig.

A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó meghatározott évi vagy havi fizetést élvezők évi vagy havi illetményeikre vonatkozó vállomásaikat, továbbá a tőkekamat-adó tárgyát képező kamat- vagy életjáradékra vonatkozó vállomásokat f. évi november 15-ig.

Az általános jöveldelmi pótdadó kiszáritásánál levonandó inga laukra betáblázott és a folyó évben tényleg fizetett adóssági kamatokra vonatkozó vállomásokat folyó évi december 15-ig.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek jöveldelmeikre vonatkozó vállomásaikat 1890. évi februárius 28-ig.

A fentérintett vállomások pontos beadása a felek érdekében lévén, megjegyzettik, miszerint a házbéradó és III. osztályu kereseti adó az 1890. 1891. és 1892. évekre fog ez uttal megállapíttatni, továbbá, hogy az adótárgyaknak és adóköteles jöveldelmeknek a kincstár megkárósítása czéljából való eltitkolása az 1883. XLIV. törvényczikk 100 §-a értelmében 1-500 frtig terjedhető bírsággal von maga után.

Arad sz. kir. város tanácsának 1889. szept. 28-án tartott üléséből.

A városi tanács.

Hirdetmény.

Az „aradi kereskedelmi és iparbank” t. részvényes felhivatnak, miszerint a f. évi május 2-én tartott rendkívüli közgyűlés határozata értelmében részvényeik a bank pénztáránál leendő egyesítése, illetve kicserélése iránt folyó hó végig intézkedni sziveskedjenek.

Arad, 1889. okt. 12. 424-1

Az aradi kereskedelmi és iparbank igazgatósága.